
"Η ιστορία" του χωριού Βρύσες του δήμου Τριφυλίας νομού Μεσσηνίας

Σε απόσταση 5 χιλιομέτρων ΒΑ από την πόλη της **Κυπαρισσίας** βρίσκεται το χωριό **Βρύσες** του δήμου Τριφυλίας νομού Μεσσηνίας, ριζωμένο στους πρόποδες του βουνού **Άη Βλάσης** με το ομώνυμο ξωκλήσι στην κορυφή του. Τα σπίτια του χωριού Βρύσες είναι χτισμένα ανάμεσα σε καταπράσινα δένδρα και αγναντεύουν τον κάμπο και την καταγάλανη θάλασσα του Κυπαρισσιακού κόλπου. Ο πληθυσμός των Βρυσών σύμφωνα με την απογραφή του 2011, ανέρχεται σε 115 άτομα.

Η ιστορία του χωριού

Οι πρώτοι του κάτοικοι ήταν βοσκοί που ήρθαν από τα πιο ορεινά με τα γιδοπρόβάτά τους και εγκαταστάθηκαν στην περιοχή, η οποία τους εξυπηρετούσε πολύ.

Δεν υπάρχουν επίσημες πηγές για το πού οφείλεται η ονομασία του. Η έλλειψη στοιχείων μας οδηγεί στις παραδόσεις, οι οποίες μεταφέρονται μέσα στους αιώνες από πατέρα σε παιδί άλλοτε σαν ιστορία και άλλοτε σαν διήγημα. Σύμφωνα λοιπόν με την παράδοση, οι Βρύσες οφείλουν την ονομασία τους στις πολλές πηγές που υπάρχουν γύρω από το χωριό. Μερικές από αυτές είναι οι: Ανάβρυοι, Νεράκια, Βρύση του Ραγιά, Βρύση της Μουριάς, Βρύση του Κουρτ-Αγά, η Βρύση στο Πηγαδούλι, η μικρή πηγή στα Τζιριάνικα και η μεγάλη πηγή Κεφαλόβρυσος. Στα γύρω κτήματα από το χωριό υπάρχουν και άλλες πολλές πηγές, οι οποίες δε στερεύουν, απλά μειώνεται η ποσότητα νερού κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Το πότε ακριβώς ιδρύθηκε το χωριό μάς είναι άγνωστο. Η ιστορία του όμως είναι γραμμένη αιώνες πριν. Δεν μπορεί να μην είναι συνυφασμένη με την γενικότερη ιστορία ολόκληρης της χώρας μας αφού σε αυτήν συνέβησαν τόσα ιστορικά γεγονότα στα οποία συμμετείχαν γενναίοι άνδρες που γεννήθηκαν και μεγάλωσαν στα χώματά της. Οι Βρύσες μέσα σε όλα τα δύσκολα χρόνια που τις σημάδεψαν οι καταστροφές, τα αίματα, οι πυρκαγιές, οι λεηλασίες και γενικά η εχθρική βαρβαρότητα των κατακτητών που πέρασαν, υπήρχαν και

προσέφεραν τη δική τους βοήθεια με τίμημα τη ζωή των ίδιων των κατοίκων τους.

Η περίοπτη θέση του χωριού ήταν η κυριότερη αιτία καταστροφών του. Πολλές ήταν οι φορές που κήκε ολοκληρωτικά, αλλά ευτυχώς ξαναδημιουργήθηκε. Είναι η μοίρα του να πεθαίνει και να ξαναγεννιέται μέσα από τα αποκαΐδια και τις στάχτες του.

Η μεγαλύτερη καταστροφή για το χωριό ήταν αυτή στις 7 Οκτωβρίου 1825 από τον Ιμπραήμ. Στο πέρασμά του έκαψε τα πάντα, αφήνοντας πίσω του στάχτες και πτώματα. Όσοι επέζησαν από την πυρκαγιά πουλήθηκαν στα σκλαβοπάζαρα της Αιγύπτου και μόνο ελάχιστοι κατάφεραν να καταφύγουν στα βουνά και να κρυφτούν.

Τη νύχτα της μεγάλης καταστροφής πάνω από τις Βρύσες απλωνόταν ένα μαύρο και άχαρο σκοτάδι με βαριές μυρωδιές από τις καιγόμενες σάρκες των φονευμένων γερόντων στα σπίτια, συνοδευόμενο από ένα θλιβερό μοιρολόι που γέμιζε τις ρεματιές. Ήταν ο απόηχος από τα κλάματα και τα μοιρολόγια των όσων έσφαξαν οι τουρκαλβανοί. Αυτό το μοιρολόι λέγανε οι παλιοί Βρυσαίοι που εγκαταστάθηκαν μετά την καταστροφή του χωριού ακουγόταν αργά τα βράδια κοντά στα μεσάνυχτα από τους τσοπάνηδες που έβοσκαν τα πρόβατά τους. Το μοιρολόι ήταν σιγανό, γλυκό και παραπονιάρικο και «αν ήσουν τυχερός και το άκουγες, ράγιζε η καρδιά σου»...

Η χαράδρα πάνω από τις Βρύσες (χαράδρα της Λάμιας) για πολλά χρόνια (1830-1870) εθεωρείτο στοιχειωμένο μέρος από τις αδικοχαμένες ψυχές των κατοίκων.

Η μόνη οικογένεια που διασώθηκε από το πέρασμα του Ιμπραήμ ήταν η οικογένεια Μπονώρα, η οποία παρέμεινε στο χωριό και προσπάθησε να συνεχίσει τη ζωή της μέσα από τις στάχτες. Αργότερα κατέβηκαν οικογένειες από τα γύρω ορεινά χωριά με τα κοπάδια τους. Τα σπίτια στο χωριό αναστηλώθηκαν, όπως και όλες οι εκκλησίες της περιοχής, μεταξύ αυτών και ο ναός της Κοιμήσεως της Θεοτόκου. Οι νέοι κάτοικοι έχτισαν ελαιοτριβεία, υδρόμυλους, υδραγωγείο, έφεραν πόσιμο νερό στο χωριό και καθιέρωσαν γιορτές και πανηγύρια.

Από το 1830 έως το 1912 οι Βρύσες αποτελούσαν οικισμό ο οποίος ανήκε στον τότε Δήμο Κυπαρισσίας. Από το 1912 και μετά έγιναν ανεξάρτητη κοινότητα, της οποίας ο πληθυσμός είχε πολλές αυξομειώσεις με φθίνουσα πορεία μετά το 1952. Το 1944 το χωριό αριθμούσε

355 ψυχές παρά τη δύσκολη περίοδος της γερμανο-ιταλικής κατοχής. Ενδεικτικά να αναφέρουμε ότι στις απογραφές του '61, '71, '81 και '91, ο πληθυσμός του ήταν 302, 201, 177 και 189 αντίστοιχα, γεγονός που αποδεικνύει τη φθίνουσα πορεία που προαναφέραμε.

Στη ΒΔ πλευρά του χωριού βρίσκεται η εκκλησία του Αγίου Παντελεήμονα, ο οποίος είναι και πολιούχος. Στο Δημοτικό Διαμέρισμα Βρυσών υπάρχουν πολλές εκκλησίες, εκ των οποίων οι περισσότερες με «βαριά» ιστορία. Στο κέντρο του χωριού βρίσκεται ο ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου και ο ναός Ζωοδόχου Πηγής. Η πρώτη είναι η αρχαιότερη της περιοχής, αφού λέγεται ότι χτίστηκε το 700 μ.Χ. περίπου, και είναι φτιαγμένη με βυζαντινή αρχιτεκτονική. Ο ναός καταστράφηκε και αναστηλώθηκε 2 φορές, μία μετά τα Ορλωφικά και μία μετά την καταστροφή του Ιμπραήμ. Σήμερα όμως τίποτε δεν μαρτυρά την παλαιότητά του, παρά μόνο η δυτική εξωτερική πλευρά του καμπαναριού και ο χώρος όπου είναι τοποθετημένη η καμπάνα. Ο ναός Ζωοδόχου Πηγής χτίστηκε το 19ο αιώνα και είχε εκπληκτικές αγιογραφίες, οι οποίες όμως κάηκαν το 1825. Ο ναός ξανακτίστηκε το 1909. Μερικές από τις εκκλησίες του Δημοτικού Διαμερίσματος είναι αυτές των: Αγίου Παντελεήμονος, Αγίων Θεοδώρων (νότια του χωριού), Αγίου Νικολάου (στην είσοδο του χωριού), Αγίου Δημητρίου (μέσα στο χωριό), Αγίου Γεωργίου (στην ομώνυμη περιοχή) και Αγίας Μαρίνας (μέσα στο χωριό).

Το πρώτο υποτυπώδες σχολείο είχε αρχίσει να λειτουργεί από το 1875 και ονομαζόταν «Ελληνοδιδασκαλείο». Σκοπός του ήταν να διδάξει την ελληνική Γλώσσα και τα Ελληνικά Γράμματα όχι μόνο στα μικρά παιδιά, αλλά και στους μεγάλους. Από το 1909 έως το 1972 το σχολείο στεγάσθηκε σε οίκημα δίπλα από την εκκλησία της Ζωοδόχου Πηγής - στο κέντρο του χωριού -. Όμως το 1972, ο τότε ιερέας του χωριού εγκαταστάθηκε στο οίκημα αυτό με αποτέλεσμα το σχολείο να μην έχει πού να στεγασθεί. Ευτυχώς όμως ο τότε πρόεδρος της κοινότητας, Γεώργιος Δ. Παπαδόπουλος, διέθεσε ένα δωμάτιο του σπιτιού του για να κάνουν τα παιδιά του χωριού μάθημα. Το 1974 - έπειτα από δύο χρόνια - το σχολείο βρήκε και πάλι στέγη σε οίκημα που χτίστηκε στο χώρο ΝΔ της εκκλησίας Ζωοδόχου Πηγής. Το σχολείο στις Βρύσες έκλεισε το 1993 λόγω έλλειψης μαθητών.

Στο Δημοτικό Διαμέρισμα αναβλύζουν πάρα πολλές πηγές, μικρές και μεγάλες. Η μεγαλύτερη πηγή βρίσκεται στην είσοδο του χωριού και ονομάζεται «Κεφαλόβρυσος». Η πηγή βρίσκεται κάτω από τεράστια πλατάνια και το νερό της αναβλύζει άφθονο όλο το χρόνο. Τα νερά της συγκεντρώνονται σε μεγάλη δεξαμενή και από εκεί οδηγούνται στα γύρω κτήματα με καλλιέργειες.

Οι πολλές καταστροφές που είχε η περιοχή δεν άφησαν ιστορικά στοιχεία και μνημεία. Τα μόνα που κατάφεραν και επέζησαν είναι 4 μικρά πέτρινα γεφύρια που ενώνουν τις

αντίπερα όχθες του ποταμού Καρτελά που περνά δίπλα από το χωριό.

Το 1999 ιδρύθηκε ο Πολιτιστικός και Λαογραφικός Σύλλογος «το Λιθάρι», ο οποίος σκοπό είχε τη γνωριμία και την ανάπτυξη των ανθρώπινων σχέσεων μεταξύ όλων αυτών που έχουν καταγωγή από τις Βρύσες, τη διατήρηση - ανάπτυξη - δημιουργία έργων και μνημείων και τέλος την οργάνωση θρησκευτικών και πολιτιστικών - πνευματικών εκδηλώσεων. Ο Σύλλογος έχει ιδρύσει Λαογραφικό Μουσείο και Πολιτιστικό Κέντρο στο χωριό όπου εκτίθενται παλιά αντικείμενα, όπως εργαλεία, σκεύη μαγειρικής, υφαντά, και γενικότερα όσα θυμίζουν τα ήθη και έθιμα του χωριού.

Διοικητικά υπάγεται στο Δήμο Τριφυλίας

Πανηγύρια

Την πρώτη Παρασκευή μετά το Πάσχα γιορτάζει η εκκλησία Ζωοδόχου Πηγής, στο κέντρο του χωριού.

Στις 27 Ιουλίου, εορτή του Αγίου Παντελεήμονα, γιορτάζει η ομώνυμη εκκλησία, η οποία τιμά τον πολιούχο του χωριού.

Στις 21 Νοεμβρίου γιορτάζει η εκκλησία Εισόδια της Θεοτόκου.

πηγή: από το βιβλίο "Βρύσες Τριφυλίας" του **Αλέκου Σουλιμιώ τη**

Φαγητό - καφέ

Σε περίοπτη θέση υπάρχει μια και μοναδική ταβέρνα "**ΠΑΝΟΡΑΜΑ**", όπου μπορείς να δοκιμάσεις παραδοσιακούς μεζέδες (κόκορα με χυλοπίτες, παστό κ.λ.π) και καφέ με θέα το καταπράσινο τοπίο με το υπέροχο ηλιοβασίλεμα.